

APIE TERMINĄ *POLIMORFINIS VIRUSAS*

MARKAS PAURA

*Vilniaus universitetas
Filologijos fakultetas
Vertimo studijų katedra
pauramark@yahoo.com*

Šiame straipsnyje aptariamas terminas *polimorfinis virusas* ir jo apibrėžties tikslumas bei dar trys vienodos darybos kompiuterių virusų pavadinimai. Informacijos apie *polimorfinį virusą* tikslumas tikrinamas per jam artimų terminų apibrėžtis ir jų komentarus. Kompiuterių virusus nusakantys terminai negali egzistuoti izoliuotai, todėl pateikiami įrodymai, kad jie gali sudaryti vieną iš daugelio įmanomų kompiuterių viruso sąvokos realizacijos priemonių. Terminu *polimorfinis virusas* pagrindu sukurti kiti virusų pavadinimai, nors ir su tarptautiniu dėmeniu, neprieštarauja bendriesiems lietuvių kalbos reikalavimams dėl jų analogijos su jau vartojamais kitų mokslo sričių terminais, o užsienio kompiuterių saugos specialistų pateikiami terminografiniai šaltiniai padeda juos tiksliau įvardyti ir apibrėžti.

ĮVADAS

Pirmuoju pasaulyje paplitusiu kompiuterių virusu laikomas 1986 m. sukurtas virusas *Brain*, kuris visus sisteminius diskelius pervadino (*c*)*Brain*. Nuo tol virusų tik daugėjo: nuo nesudėtingų ir nedarančių didelės žalos iki ypač pavojingų, sunkiai aptinkamų. Natūralu, kad kovai su jais įvairiose pasaulio šalyse įsikūrė įvairios organizacijos, gaminančios antivirusines programas, kuriančios virusų paieškos priemones, tiekiančios apsaugos nuo galimų virusų antpuolių programinę įrangą. Kai kurios savo interneto svetainėse pateikia vartojamų terminų ir sąvokų žodynėlius, kartais net keliakalbius. Keletą kompiuterių virusų pavadinimų galima rasti Matematikos ir informatikos instituto parengtame *Enciklopedinio kompiuterijos žodyno* priede *Anglų–lietuvių k. kompiuterijos žodynelis*. Tikrovėje kompiuterių virusų yra gerokai daugiau, todėl jų pavadinimų norminimas šiandien yra labai aktualus.

Anglų–lietuvių kalbų kompiuterijos žodynelyje (toliau – ALKKŽ) pateikiama apie septynis tūkstančius žodžių. Jame aprašyti šie kompiuterių virusai: *dau-giadalis virusas*, *failų (rinkmenu) virusas*, *gerybinis virusas*, *kompiuterių virusas*,

makrovirusas, mobilusis virusas, nerezidentinis virusas, paleidimo sektoriaus virusas, polimorfinis virusas, rezidentinis virusas, slaptasis virusas, virusas apsimetėlis ir vykdomasis virusas. Jie visi čia pateikiami tam, kad būtų galima susidaryti bendrą vaizdą, kokia yra kompiuterių virusų įvairovė, bet šiame straipsnyje aptariamas tik terminas *polimorfinis virusas*.

Straipsnio tikslas – įvertinti žodyniniame straipsnyje apie *polimorfinį virusą* pateikiamos apibrėžties tikslumą ir gautas išvadas pritaikyti šiame straipsnyje pasiūlytiems naujiems terminams *dimorfinis virusas, oligomorfinis virusas* ir *metamorfinis virusas*.

POLIMORFINIS VIRUSAS – VIENAS IŠ DAUGELIO

ALKKŽ pateikiama *polimorfinio viruso* apibrėžtis skamba šitaip: „kompiuterių virusas, kuris plisdamas gali keisti savo baitų seką tam, kad antivirusinės programos negalėtų jo atpažinti“. Toliau pateikiama neišskirta pastaba ar komentaras: „Kai kurie polimorfiniai virusai pakeičia net savo šifravimo algoritmus. Tokie virusai neturi pastovios baitų sekos, todėl labai sunkiai fiksuojami antivirusine programa.“ Atitikmuo anglų kalba *polymorphic virus*¹.

Kvebeko prancūzų kalbos tarnybos (*Office québécois de la langue française*; toliau – OQLF) tvarkomame žinių banke pateikiami termino *polymorphic virus* sinonimai *polymorphic computer virus, self-changing virus*. Jo atitikmuo prancūzų kalba *virus polymorphe* taip pat turi sinonimą *virus autotransformable*, o jis pats apibrėžiamas šitaip: „*Virus informatique capable de se modifier lui-même, au fur et à mesure de la contamination, afin de dissimuler sa forme première et de présenter une apparence différente après chaque duplication*“ („Kompiuterių virusas, kuris užkrėtimo metu savaime gali keistis tam, kad nuslėptų savo pradinę formą ir kad kiekviena nauja jo kopija atrodytų vis kitaip“). Kaip ir prie lietuviškojo termino ALKKŽ, prie prancūziškojo randame tokią papildomos informacijos suteikiančią pastabą: „*Les virus polymorphes ont vu leur popularité augmenter à la suite du développement d'un programme appelé Mutation Engine (ou MtE), qui a été créé par l'auteur de virus Dark Avenger. Ce moteur de mutation permet de transformer un virus informatique normal en plusieurs variantes de virus polymorphes. Il est possible de détecter les virus polymorphes grâce à l'analyse heuristique*“ („Polimorfiniai virusai ypač paplito sukūrus programą *Mutation Engine* (arba MtE), kurios autoriumi laikomas virusų kūrėjas Dark Avenger.

¹ Ten pat.

Ši **mutuoklė**² leidžia paprastą kompiuterių virusą perdaryti į kelis polimorfinių virusų variantus. Polimorfinius virusus galima aptikti atlikus euristinę analizę.“

Norėdami pareikšti objektyvią nuomonę apie lietuviško termino *polimorfnis virusas* kokybę, pirmiausia dėmesį atkreipiame į tai, kad termino rūšį nusakanti dalis „polimorfnis“ yra perimta iš gyvosios gamtos reiškinių *polimorfizmo*, kuris *Tarptautinių žodžių žodyne* (2001) su pastaba *biol.* apibrėžiamas šitaip: „[gr. *polymorphos* – daugerio pas], daugelio formų, atmainų buvimas: ryškiai skirtingos formos³ individų buvimas vienoje augalų arba gyvūnų rūšyje“.

Palyginę polimorfnio viruso apibrėžčių lietuvių ir prancūzų kalbomis turinį, galime nustatyti, kuri yra tikslesnė. Lietuviškoje apibrėžtyje randame tokį polimorfnio viruso esminį skiriamąjį požymį: „gali keisti savo baitų seką“. Pastaboje randame dar vieną požymį: „[kai kurie polimorfniniai virusai] pakeičia savo šifravimo algoritmus“.

Prancūziškoje apibrėžtyje randame net tris esminius skiriamuosius požymius: 1) *gali keistis savaimė*; 2) *slepia savo pradinę formą*; 3) *kiekviena nauja jo kopija atrodo vis kitaip*. Pateikiamoje pastaboje dėmesys aiškiai skiriamas ne faktui, kad polimorfniniai virusai sunkiai fiksuojami antivirusine programa dėl jų gebėjimo keisti šifravimo algoritmą, o pačiai priežastiai, t. y. tam, kaip tokie virusai atsirado ir kaip jie kuriami: „paplito sukūrus programą *Mutation Engine*“, kuri „leidžia paprastą kompiuterių virusą perdaryti į kelis polimorfninių virusų variantus“. Papildoma informacija – „polimorfninius virusus galima aptikti atlikus euristinę analizę“.

Apibrėžtyje prancūzų kalba pabrėžiamas ne tik polimorfnio viruso gebėjimas keistis (lietuviškoje apibrėžtyje šis gebėjimas nusakomas ne taip aiškiai kaip prancūziškoje, t. y. „gali keisti“ ir „keičiasi pats“), bet ir keitimosi priežastis („slepia savo pradinę formą“) bei jo rezultatas („kiekviena nauja kopija atrodo vis kitaip“).

Pastabose pateikiama informacija skiriasi iš esmės. Kadangi ALKKŽ daugiau nėra jokio kito panašios darybos viruso pavadinimo, sunku spręsti, ar teiginys „kai kurie polimorfniniai virusai pakeičia net savo šifravimo algoritmus“ yra naudingas. Kitas teiginys iš dalies pakartoja apibrėžtyje nurodytą *pastovios baitų sekos neturėjimą*, o *sunkus pastebimumas antivirusine programa* nėra esminis skiriamasis vien *polimorfninių virusų* požymis.

Prancūziškoje pastaboje, priešingai, informacija aiškiai skiriasi nuo apibrėžties ir yra išdėstyta nuosekliai: 1) polimorfniniai virusai pristatomi istoriškai („ypač

² Straipsnio autoriaus siūlomas terminas, sukurtas pagal 2002 m. gruodžio 10 d. Valstybinės lietuvių kalbos komisijos interneto svetainėje paskelbtą pranešimą apie anglišku programų pavadinimų lietuviškų atitikmenų patvirtinimą, kuriame *generator (program)* yra „generuoklė, generavimo programa“.

³ Kompiuterių viruso *forma* šiame straipsnyje yra naujadarų kūrimo pagrindas.

paplito sukūrus programą“, t. y. jie egzistavo ir iki tol, kai buvo sukurta speciali programa, bet ją sukūrus nepaprastai paplito); 2) įvardijama polimorfinių virusų kūrimo priemonė (programa *Mutation Engine*); 3) programos autorius (virusų kūrėjas Dark Avenger); 4) programos tikslas („paprastą kompiuterių virusą perdaryti į kelis polimorfinių virusų variantus“) ir 5) polimorfinių virusų aptikimo būdas (euristinė analizė).

Galime daryti išvadą, kad lietuviškosios *polimorfinio viruso* apibrėžties ir pastabos turinys akivaizdžiai prastesnis nei prancūziškųjų – pastarosios patį virusą nusako nepalyginti tiksliau.

Peržiūrėjus kitų valstybių kompiuterių saugos specialistų internete skelbiamą terminografinę informaciją, rasti dar du kompiuterių virusų rūšis įvardijantys terminai anglų kalba: *bimorphic virus* ir *oligomorphic virus*, kuriuos lietuviškai siūlyčiau vadinti „dimorfiniu virusu“ ir „oligomorfiniu virusu“ (jų darybą aptarsime vėliau).

Panagrinėkime, kaip juos apibrėžia užsienio specialistai.

Jungtinių Amerikos Valstijų antivirusinių programų kūrimo bendrovės *Computer Associates* (CA) interneto svetainėje paskelbtame žodynyje pateikiama tokia *dimorfinio viruso* apibrėžtis anglų kalba: „*An encrypted virus that has two forms of the decryption code, usually randomly selecting between them when writing its decryptor to a new replicant*“. Čia pat pateikiamas atitikmuo prancūzų kalba, *virus bimorphique*, ir jo apibrėžtis: „*Un virus chiffré qui a deux formes de code de déchiffrement et qui choisit de manière aléatoire entre les deux lorsqu'il écrit son déchiffreur sur une nouvelle répliation*“. Kadangi abi apibrėžtys identiškos, išvertę bet kurią į lietuvių kalbą turime tokią lietuvišką *dimorfinio viruso* apibrėžtį: „užšifruotasis virusas, turintis dvi iššifravimo kodo formas, iš kurių paprastai vieną atsitiktinai pasirenka naujos kopijos dešifruoklei užrašyti“.

Tame pačiame žodynyje randame ir *oligomorfinio viruso* apibrėžtis anglų ir prancūzų kalbomis: „*[oligomorphic virus is] an encrypted virus that has several forms of its decryption code, selecting between them (usually randomly) when writing its decryptor to a new replicant*“ ir „*[virus oligomorphique] est un virus chiffré doté de plusieurs formes de code de déchiffrement et qui en sélectionne une (habituellement de façon aléatoire) lors de l'écriture de son déchiffreur dans une nouvelle version répliquée*“. Išvertę bet kurią į lietuvių kalbą turime tokią *oligomorfinio viruso* apibrėžtį lietuvių kalba: „užšifruotasis virusas, turintis kelias iššifravimo kodo formas, iš kurių pasirenka vieną (paprastai atsitiktinai) naujos kopijos dešifruoklei užrašyti“.

Antivirusinių programų gamintojos bendrovės *BitDefender* interneto svetainėje skelbiamame žodynyje randame dar vieno tokios pačios darybos, bet, ma-

nome, atskirai kategorijai priklausančio termino *metamorphic virus* apibrėžtį: „*Virus that changes its own code but keeps the same functionality from one infection to another*“. Lietuviškai ši apibrėžtis skambėtų taip: „metamorfinis virusas [*meta*⁴... + gr. *morphē* – pavidalas, forma]: yra virusas, kuris keičia savo paties kodą, bet kaskart užkrėsdamas veikia vienodai“. Atskirai kategorijai ši virusą priskiriame todėl, kad skirtingai nei *polimorfinis virusas*, *dimorfinis virusas* ir *oligomorfinis virusas*, kurie yra užšifruotieji virusai, *metamorfinis virusas* toks nėra. Jo savitumą patvirtina ir minėtame *Tarptautinių žodžių žodyne* prie *metamorfizmo* (gr. *metamorphumai* – „pasikeičiu, pavirstu“) pateikiamas straipsnis, pagal kurį tai yra „uolienuų struktūros, tekstūros, chem. ir miner. sudėties kitimas dėl aukštos temperatūros, slėgio, chemiškai aktyvių tirpalų ir fluidų poveikio“. Šioje apibrėžtyje svarbus struktūros⁵ kitimas, lemiantis metamorfinio viruso išskirtinumą.

Rengiant šį straipsnį manyta, kad terminai *dimorfinis virusas* ir *oligomorfinis virusas* su terminu *polimorfinis virusas* yra susiję giminės santykiais, tačiau bendrovės CA žodynėlio straipsnyje apie *polimorfinį virusą* nurodoma, kad jis yra *užšifruotųjų virusų* (angl. *encrypted viruses*, pranc. *virus chiffrés*, arba *virus cryptés*) atmaina. Tai leidžia teigti, kad *dimorfiniai*, *oligomorfiniai* ir *polimorfiniai virusai* taip pat yra *užšifruotųjų virusų* nusakomieji terminai, tarpusavyje susiję rūšies santykiais.

OQLF žinių banke terminas *virus chiffré* apibrėžiamas šitaip: „*Virus informatique dont une partie du code est chiffrée, rendant la détection et l'analyse de la signature du virus difficiles*“ („Kompiuterių virusas, kurio viena kodo dalis yra užšifruota. Tai apsunkina jo aptikimą ir atpažinimo kodo analizę“). Pastaboje teigiama, kad: „*L'analyse du virus s'avère particulièrement difficile quand la clé de chiffrement utilisée pour le crypter est aléatoire; le virus chiffré paraît alors différent d'une application infectée à une autre. L'analyse cause toutefois moins de difficultés lorsque le virus utilise la même clé de chiffrement chaque fois qu'il crypte son code, ce qui le fait paraître identique d'une application infectée à une autre. Puisqu'un code chiffré est non exécutable, tout virus chiffré doit déchiffrer son code et ses données avant de pouvoir s'activer. La portion du code qui effectue cette tâche se nomme le « déchiffreur »*“ („Išanalizuoti virusą ypač sunku, kai jam užšifruoti naudojamas atsitiktinis **užšifravimo raktas**⁶; tada užšifruotasis virusas kiekvienoje užkrėstoje programoje atrodo vis kitaip. Išanalizuoti virusą yra lengviau, kai savo kodui užšifruoti jis naudoja tą patį užšifravimo raktą

⁴ gr. *meta* – „po, už, per“; priešdėlis, reiškiantis šakniniu žodžiu nusakyto požymio reikšmės pakitimą, išėjimą už šakniniu žodžiu reiškiamos sąvokos ribų.

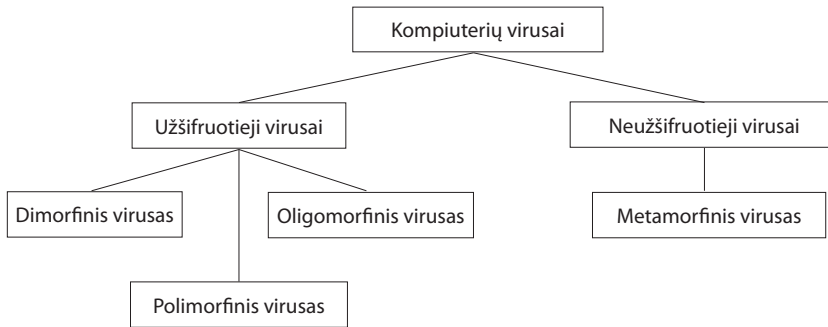
⁵ Kadangi jis nėra *užšifruotasis* šio straipsnio prasme, apie iššifravimo kodo formos keitimą nekalbama.

⁶ Terminas siūlomas pagal *Anglų–lietuvių kalbų kompiuterijos žodynelyje* siūlomus terminus *raktas* (angl. *key*) ir *užšifravimas* (angl. *encryption*). Prancūziškas terminas yra *clé de chiffrement*.

ir todėl kiekvienoje užkrėstoje programoje išlieka nepakitęs. Kadangi užšifruotas kodas nėra vykdomasis, kiekvienas užšifruotasis virusas turi iššifruoti savo kodą ir duomenis, kad galėtų tapti aktyvus. Iššifravimą atliekanti kodo dalis vadinama **dešifruokle**⁷). Iš šios viruso apibrėžties ir pastabos apie jį matyti, kad jį įvardijantis terminas apima visas mūsų aptartas virusų rūšis, išskyrus *metamorfinį virusą*.

Terminą *metamorfinis virusas* siūlome laikyti specifinę kompiuterių virusų rūšį įvardijančiu terminu dėl jau minėtos jį nuo kitų aptartų virusų pavadinimų skiriančios ypatybės („keičia savo struktūrą“) ir priskirti jį *neužšifruotųjų virusų*⁸ (galimas atitikmuo angl. *non-encrypted viruses*, arba *not encrypted viruses*) kategorijai. Nors kai kurių informacinių leidinių apie kompiuterių saugą⁹ interneto svetainėse teigiama, kad šis terminas vartojamas pakaitomis su terminu *polimorfinis virusas*, šiame straipsnyje atlikta analizė neleidžia jų laikyti sinonimais. Tokį teiginį patvirtina ir vienoje interneto svetainėje prancūzų kalba (www.technoscience.net; žiūrėta 2009 m. kovo 18 d.) skelbiamas straipsnis apie kompiuterių virusą, kurio vienoje dalyje nurodoma, kad, priešingai nei polimorfinių ir paprastai užšifruotų virusų, kurie keičia tik savo užšifravimo ir iššifravimo kodų formas, metamorfinio viruso kodo šifruoti nebūtina.

Apibendrinami aptartus kompiuterių virusus pateikiame nedidelę jų skirstymo tik į *užšifruotuosius* ir *neužšifruotuosius* dendrogramą:

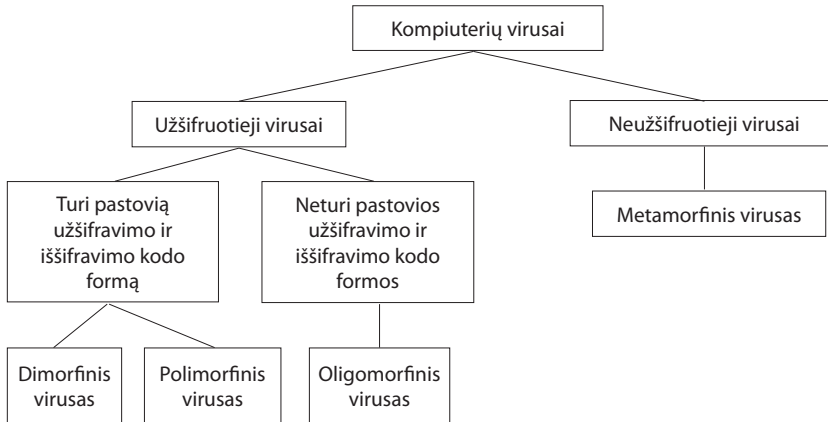

⁷ *Anglų–lietuvių kalbų kompiuterijos žodynėlyje* pateikiamos tokios termino *dešifruoklė* (angl. *decipherer, decryptor*) reikšmės: 1. Asmuo, iššifruojantis užšifruotą, neatpažįstamu būdu pateiktą arba sugadintą informaciją. 2. Įtaisas užšifruotai arba neatpažįstamu būdu pateiktai informacijai iššifruoti. Žodynėlis neapbruotas Valstybinės lietuvių kalbos komisijos, todėl straipsnyje antrąją reikšmę vartojame darybiškai tinkamesnį terminą *dešifruoklė*.

⁸ Straipsnio autoriaus siūlomas terminas.

⁹ http://www.virusbtn.com/resources/glossary/metamorphic_virus.xml (internetinis leidinys *Virus Bulletin magazine*; žiūrėta 2009 m. liepos 7 d.).

Nors ir teigiame, kad ši dendrograma yra pakankama, ją galima papildyti dar vienu punktu. Dalį apie *užšifruotuosius virusus* galima skirstyti dar smulkiau pagal tai, ar tokie virusai turi *pastovią užšifravimo ir iššifravimo kodo formą*, ar neturi:

Šioje dendrogramoje apibendrinama straipsnyje pateikiama informacija. Joje matyti visi sisteminiai ryšiai, o pateikiamas dar vienas skiriamasis požymis tik patikslina straipsnyje išanalizuotą informaciją.

VIRUSŲ TERMINŲ DARYBOS SISTEMIŠKUMAS

Vienas svarbiausių terminų darybos principų yra sistemiškumo principas (žr. Gaivenis 2002; Cabré 1999; *LST Terminologijos darbas. Principai ir metodai (tapatūs ISO 704:2000)* ir kt.). Sistemiškumui užtikrinti naudojami įvairūs terminų darybos būdai, tokie kaip: vienoda priešdėlinė ir priesaginė daryba, vienodas darybos pagrindas, hierarchijos santykiai ir kt. Šiame straipsnyje pasiūlyti nauji lietuviški terminai sudaryti taikant vieną jų – priešdėlių vedinių darybą (žr. Gaivenis 2002, 62). Pavyzdžiui, ALKKŽ pateiktas terminas *polimorfinis virusas* (*poli*¹⁰... + gr. *morphē* – „pavidalas, forma“) sukurtas graikų kalbos pagrindu. Laikantis terminų darybos sistemiškumo reikalavimo naujų terminų atitikmenų daryba lietuvių kalba turi būti analogiška: *dimorfinis virusas* (*di*... + gr. *morphē* – „pavidalas, forma“) ir *oligomorfinis virusas* (*oligo*¹¹... + gr. *morphē* – „pavidalas, forma“). Priešdėlis *di-* reiškia, kad objektas sudarytas iš dviejų dalių, turi du

¹⁰ Gr. *polys* – „didelis, gausus“, pirmoji sudurtinių žodžių dalis, reiškianti daugumą, gausumą, įvairumą.

¹¹ Gr. *oligos* – „negausus, mažas“, pirmoji sudurtinių žodžių dalis, rodanti jų sąsają su nedideliu kiekiu; nukrypimą nuo normos, buvimą ko nors mažiau už normą; buvimą ko nors labai nedaug, šiek tiek.

požymius. Jam sinonimiškas yra lotynų kalbos priešdėlis *bi-* (reiškiantis „dvigubas, dvejopas“), tačiau kuriant naują terminą, kurio šaknyje – graikiškos kilmės žodis (*morphē* – „forma, pavidalas“), lotynų kalbos priešdėlis nevertotinas, todėl ir terminas *bimorfinis virusus* pavadinti netiktų.

Tarptautinių žodžių priešdėliai, tokie kaip *di-*, *meta-*, *oligo-*, *poli-*, dažnai vartojami kitų mokslo sričių terminų ir sąvokų sistemose, ypač tiksluosiuose moksluose, pvz.: *metakalba*, *metalogika*, *metamatematika*, *metasistema*, *metateorema* ir kt. Priešdėlis *oligo-* dažniau vartojamas chemijoje, pvz., *Chemijos terminų aiškinamajame žodyne* pateikiami tokie su šiuo priešdėliu sudaryti terminai: *oligoesterakrilatas*, *oligoklazaras*, *oligomeras*, *oligomerinis baltymas*, *oligonukleotidas*, *oligosacharidas*. Priešdėlis *di-* chemijoje dažnai vartojamas įvairiems cheminių junginių pavadinimams kurti. Todėl sudarant kompiuterių virusologijos terminus galima laikytis to paties principo ir kuriant dar neįvardytų terminų pavadinimus naudoti graikiškuosius priešdėlius. K. Gaivenis teigia, kad „nors tarptautinių ir lietuviškų terminų darybinis mišinimas nedraudžiamas, tokie terminai nėra labai patogūs ir perspektyvūs. Jų stengiamasi vengti“ (Gaivenis 2002, 62). Jeigu lietuviškų terminų darybinis mišinimas nedraudžiamas, siūlome jo ir nevengti – ne tik dėl priešdėlių vartojimo, bet ir dėl vadinamosios *transterminizacijos* (Gaivenis 1997, 5), dabar vadinamos *semantinių darinių* kūrimu (Kaulakienė 2001, 28). Kompiuterių virusų terminijoje gausu skolinių iš kitų mokslo sričių, pvz., minėtas *polimorfizmas*, *metamorfizmas*, pats terminas *virusas*. Tai neprieštarauja ir terminų darybos sistemiškumo principui.

IŠVADOS

Kompiuterių virusų leksika lietuvių kalba nėra gausi, o *polimorfinio viruso* pavyzdys rodo, kad kai terminas pateikiamas izoliuotai, ne visiškai aišku, kokia jo vieta tarp kitų į jį panašių kompiuterių virusų pavadinimų.

Kuriant ir tikslinant lietuviškus kompiuterių virusologijos terminus galima vaisingai pasinaudoti kovos su kompiuterių virusais užsienio specialistų patirtimi, nes analizuodami ir lygindami keliakalbiuose specializuotuosiuose žodynuose ir žinių bankuose pateikiamą informaciją (terminų pavadinimus, jų apibrėžtis ir hierarchinius santykius) galime tiksliau nustatyti termino vietą sistemoje ir pasiūlyti tinkamiausią jo pavadinimą.

Straipsnyje siūlomi lietuvių kalba dar neįvardytų virusų pavadinimai, t. y. nauji terminai *dimorfinis virusas*, *oligomorfinis virusas* ir *metamorfinis virusas*, sukurti remiantis jau egzistuojančiais, nors ir skolintais, kitų mokslo sričių terminais, kurie jau yra patvirtinti ir vartojami. Be to, jie neprieštarauja terminų kūrimo reikalavimams. Būtų netikslinga juos lietuvininti, nes pagal analogiją sudaryti terminai paprastai prigija lengviau nei originalūs naujadarai.

LITERATŪRA

- Cabré M. T. 1999. *Terminology. Theory, Methods and Applications*. Vol. 1. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins publishing company.
- Chemijos terminų aiškinamasis žodynas*. 2003. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
- Dagienė V., Grigas G., Jevsikova T. 2005. *Enciklopedinis kompiuterijos žodynas*. Vilnius: TEV.
- Gaivenis K. 1997. Terminizacija ir determinizacija. *Terminologija* 4. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Gaivenis K. 2002. *Lietuvių terminologija: teorijos ir tvarkybos metmenys*. Vilnius: LKI leidykla.
- Kaulakienė A. 2001. Terminizacija: semantiniai dariniai ir vertiniai. *Terminologija* 8. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 28–33.
- Kuzavinis K. 1996. *Lotynų–lietuvių kalbų žodynas*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. lapkričio 6 d. nutarimas Nr. 1340 *Dėl svetimžodžių keitimo lietuviškais atitikmenimis tvarkos* (Žin., 2000, Nr. 95-2995).
- Matematikos terminų žodynas*. 1994. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.
- Tarptautinių žodžių žodynas*. 2001. Vilnius: Alma littera.

INTERNETINIAI ŠALTINIAI

- Anglų–lietuvių kalbų kompiuterijos žodynelis*, www.likit.lt.
- Office québécois de la langue française*, www.granddictionnaire.com.
- Virus Bulletin Glossary*, www.virusbtn.com/resources/glossary.
- bitdefender*, www.bitdefender.com/site/view/naming_conventions.html.
- CA Global Security Advisor Glossary*, <http://www.ca.com/us/securityadvisor/glossary.aspx>.

LE TERME VIRUS POLYMORPHE

MARKAS PAURA

R é s u m é

La terminologie des virus informatiques ne fait que ses premiers pas dans le lexique lituanien spécialisé. Le virus polymorphe en est un très bon exemple. Le manque des informations supplémentaires, définitions obscures ne rendent toujours pas la signification du terme plus claire. L'expérience des spécialistes d'autres pays pourrait bien aider à élaborer des termes lituaniens. Les termes *virus bimorphique*, *oligomorphique* et *métamorphique* sont de nouveaux termes à introduire dans le lituanien, toujours en considération des normes terminologiques requises. Vu l'interchangeabilité des termes et notions entre différents domaines scientifiques les termes nouvellement introduits ne se soumettent pas à la traduction en lituanien. Néanmoins, ils peuvent être utilisés, pourvu qu'ils soient acceptés par les spécialistes des termes informatiques et les responsables de la langue lituanienne.